

1997-10-10

231-4313-97
25 02 137

Enligt sändlista

NATURRESERVATET NORR-ÄSPEN I LULEÅ KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Norr-Äspen
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	23 km SO Luleå. Gröna (topografiska) kartan 24M SV
Fastigheter:	Norr-Äspen 1:1, Norr-Äspen 2:1
Area:	580 ha
Därav landarea:	220 ha
Markägare:	Staten. Marken förvaltas av Statens Fastighetsverk

BESKRIVNING AV RESERVATET

Norr-Äspen är en 220 ha stor skogsklädd ö i Luleå yttre skärgård. Genom det utsatta läget har ön alltsedan den reste sig ur havet varit kraftigt utsatt för vind- och vågverkan och dess landformer och jordarter är typiska för öar i landhöjningsområden. Talrika hållmarker och hårt svallad morän utgör det vanligaste underlaget för öns vegetation. Den nordöstra delen av ön består dock främst av sand som vattnet transporterat från de svallade moränområdena. Norr-Äspen är variationsrik och rymmer en mängd naturtyper, allt från fattiga lavdominerade tallhedar över frisk granskog till frodiga lövskogar.

Öns vanligaste naturtyp är frisk granskog, fläckvis av frodigare örtrik typ med stort inslag av lövträd. Ett flertal kärr bryter in i granskogen som även på flera håll avlöses av hållmarkstallskog. De sandrika områdena bär mäktiga tallbestånd där markskiktet kläs av ris och lavar, i vissa delar bildande ett tjockt lavtäck. Skogsbruk har endast förekommit i mindre omfattning på ön. Skogarna är därför till stor del av naturskogskaraktär med god tillgång på död ved och med trädslagsblandningar och ålderfördelningar som formats genom naturlig succession. Norr-Äspen är därmed av

1997-10-10

231-4313-97

25 02 137

stort värde för en mängd växter och djur som är knutna till mer opåverkade skogar. Exempelvis förekommer flera vedsvampar som vittnar om lång kontinuitet av lågor, bl a ostticka (*Skeletocutis tschulymica*), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*) och harticka (*Onnia leporina*).

I långa tider har fiske och säljakt bedrivits i havet utanför Norr-Äspen. Vid Gammelhamnsviken på öns sydöstra del finns resterna av ett gammalt fiskeläge kvar med gistgårdsrösen och husgrunder. Ytterligare fornlämningar i form av två separata tomtningar finns även på öns västra sida. Två gamla lador som använts vid myrslätter utgör andra kulturminnesmärken från självhushållningens dagar. Den nuvarande bebyggelsen på Norr-Äspen utgörs av ett mindre antal stugor, de flesta fiskestugor, på Kasthällan i sydost samt vid Lotshusudden i nordväst.

ÄRENDETS BEREDNING

Kronholmarna i Norrbottens skärgård (med undantag för Brändöskäret 1:1 och Sandön 5:1 Tjuvholmen) avsattes genom Domänverkets beslut 1988-09-05 som domänreservat. Vid Domänverkets bolagisering 1992 beslutades att samtliga kronholmarna skulle kvarstå i statens ägo och under Statens fastighetsverks förvaltning.

Naturvårdsverket och Statens fastighetsverk (SFV) slöt 1995-10-27 en överenskommelse om att mark med särskilt stora naturvärden skulle kunna förordnas som naturreservat utan ersättningsanspråk från SFV. I överenskommelsen ingick bland annat kronholmarna. Regeringen gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsens besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964 : 822).

Länsstyrelsen har nu utrett naturvärdena på kronholmarna. Norr-Äspen bedöms ha så höga naturkvalitéer att bildande av naturreservat är motiverat.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet är att bevara öns naturliga successioner, flora och fauna. Ändamålet är även att bevara de typiska landformer och jordarter som bildats och fortfarande bildas på ön till följd av vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Vidare ska reservatet skydda Norr-Äspens många fornlämnings- och kulturmiljöer. Inom ramen för detta mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen att i beslutet angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att:

1. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. Ta bort eller upparbeta stående eller liggande döda träd
3. Skada eller förändra mark eller vegetation så väl på land som på havsbotten, till exempel genom att anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta eller dika
4. Sätta upp tavla, plakat eller skylt

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. Uppföra eller utöka byggnad eller anläggning
6. Muddra i syfte att uppföra båtled samt för att uppföra pirar eller annan ankoringsplats
7. Anlägga luft- eller markledning

Utän hinder av ovanstående föreskrifter är det dock tillåtet för stugägare att utföra siktröjning av strandskog som ligger i omedelbar anslutning till huvudbyggnad. Inom det område som hävdas som tomt är det också tillåtet att ta reda på fallna träd eller träd som riskerar falla samt att utföra markanläggningar. Som hävdad tomt räknas i detta sammanhang ett område inom 25 meters radie från huvudbyggnad. Åtgärder utanför detta område erfordrar länsstyrelsens tillstånd.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för underhåll av befintliga stigar, enslinjer, sjömärken eller de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Utän hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Lokalisering och utformning av eventuella nya anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall dock ske i samråd med länsstyrelsen (20 § naturvårdslagen).

Inom reservatet får fiske bedrivas i enlighet med bestämmelserna i gällande fiskelag.

1997-10-10

231-4313-97
25 02 137

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägarens skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla de åtgärder och anläggningar som erfordras för:

1. Reservatets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet
3. Sjösäkerhet

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Reservatet är tillgängligt enligt allemansrätten. Förutom de inskränkningar som följer av andra lagar och förordningar gäller förbud att:

1. Skada mark eller vegetation, även döda stående eller liggande träd
2. Störa djurlivet
3. Elda direkt på klippvallar

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge undantag från gällande reservatsföreskrifter (12 § naturvårdslagen).

GÄLLANDE REGLER

För att skydda det känsliga djurlivet och förhindra skador på vegetationen är det enligt länsstyrelsens beslut 1976-02-10 (11.1291-886-76) förbjudet att köra med motordrivet fordon i terräng på samtliga öar och holmar i Norrbottens skärgård. Enligt beslutet är det dock tillåtet att framföra motordrivet fordon i terräng för bl a följande ändamål:

1. Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
2. Stugägares färd till egen stuga. Härvid skall närmaste väg mellan strand och stugplats användas
3. Parkering av skoter i strandområde i samband med rastning

1997-10-10

231-4313-97

25 02 137

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet enligt bilaga 3.

Ett övergripande beslut om vilka av skärgårdens domänreservat som skall omföras till naturreservat har tagits av länsstyrelsens styrelse 97-10-10. Norr-Äspen ingår bland dessa domänreservat.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn Rosengren. Föredragande var avdelningsdirektör Bengt Landström. I den slutliga handläggningen har länsexperten för naturvård Hans Furmark, biolog Camilla Carlsson samt företrädare för rättsenheten deltagit.

Björn Rosengren

Bengt Landström